UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Ubi [et] cum quibus se collegeru[n]t. ca. viij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Visual Library

ritanos:⁊ inde p̄ceſſerīt p̄ vniuerſū oꝛbē. Et cū h̄ dixiſſet ſ̄m alium euangeliſtā eleuatis manibꝰ bn̄dixit eis. Et poſt bn̄dictiōe; illā vidētibꝰ illis eleuatꝰ ē. Et nubes ſuſcepit eū ab oculis eoꝝ:qꝛ q̄ſi q̄dā ī globo baiule nubis aſcēdit. Nō tn̄ ideo ꝙ ad aſcēdendū egeret miniſterio nub. ſed vt p̄ h̄ oſtenderet: q̄ oīs creatura parata ē obſequi ſuo creatoꝛi.

Quid fecerint abeunte dn̄o. Caplm. V.

E loco aſcenſio

d nis dt ſulpicius epiſcopꝰ hieroſolymitanꝰ:qꝛ ibi cū poſtea edificata eſſet eccl'ia:locꝰ ille in q̄ inſtiterunt veſtigia chꝛi aſcēdentis:nunq̄ȝ potuit ſterni pauimēto. imo reſiliebāt marmoꝛa ī oꝛa collocantiū. Calcati etiā puluer; a dn̄o:hoc dicit eſſe documentū:qꝛ veſtigia imp̄ſſa cernunt. ⁊ eandē adhuc ſpeciem velut p̄ſſis veſtigijs terra cuſtodit. Cū iam dn̄s raptus eſſet a ꝯſpectu eoꝝ. adhuc tn̄ ſuſpenſis vultibus ſtabant aſpicientes in celū:cu potius reuerti in hierl'm debuiſſent:qꝛ dictū erat eis. Sedete in ciuitate q̄duſq; induamini ꝟtute ex alto. Et ne diutiꝰ ibi moꝛarent:miſſi ſūt angeli inſtruētes eos. Vn̄ ſequit Cūq; intuerent in celū euntē illū. i. illo abeunte:vt accuſatiuꝰ ponat p̄ ablatiuo abſoluto:p̄ quo ponitur genitiuꝰ in greco. Vel cū p̄ius intuerent euntē illū:⁊ adhuc intuerent ī celū. ecce duo viri. i. duo angeli ī foꝛma viri: aſtiterūt iuxta illos in veſtibꝰ albis: qui ⁊ dixerunt.

Quibus ex cauſis angeli apparuerūt. Caplm. VI.

Iri galilei quid

v ſtatis aſpiciētes in celū:q̄ſi obliti q̄d facere debeat; Hic ieſus q̄ aſſumptus eſt a vob in celū. i. in eadē carnis ſuba:in q̄ aſſumptus eſt a vobis in celū:ſic: veniet quēadmodū vidiſtis eū euntē in celū id ē ſicut baiulis nubibꝰ vidiſtis eū aſcendētē in celū. ſic baiulis nubibꝰ videbitis eu; in aere ad iudicium venientē. Duplici de cauſa hi duo angeli apparuerūt. ſc; vt meſtos d abſentia dn̄i ꝯfoꝛtarent ⁊ vt eum vere aſcēdiſſe in celū demonſtrarēt. ſc; in regionē angeloꝝ. Nō ſicut helias q̄ raptꝰ in igneo curru aſcendit vſq; ad ſ̄blunarē regionē. nec eā trāſcēdit: ſ; tn̄. trāſlatꝰ eſt in paradiſu; terreſtrē:q̄ adeo eminet vt p̄tingat ad ſublunarē regionē:nec tn̄ trāſcendit. Tūc reuerſi ſūt hieroſolymā a mōte q̄ vocat oliueti. p̄pt copiā oliuaꝝ:ſabbati hn̄s iter. i. itinere ſabbati diſtans a hierl'm ſc; ſpacio miliarij. qꝛ non amplioꝛi ſpacio licebat iudeis ī ſabbato p̄gredi d ciuitate vel villa in q̄ erāt. ſ; p̄ mille paſſus poterāt circa deambulare. Vetꝰ editio habet a mōte triū luminū. Sic aūt dictꝰ ē mons oliueti. qꝛ de nocte ex p̄te occidētis illuminabat igne templi. qꝛ erat ignis iugis in altari: mane ex p̄te oꝛiētis p̄mo excipiebat radios ſolis anteq̄ȝ illuſtrarēt ciuitatē. Habebat etiā copiā olei qd eſt fomentū luminis.

In quo imitamur apl'os. Ca. VII.

Inq; regreſſi

c eēnt in hierl'm oēs vnanimiter: apl'os vſq; ad eoꝝ hoſpitia cōduxerūt. deinde ad p̄p̄ꝛia redierūt. Hāc p̄ceſſionē diſcipuloꝝ q̄ vnanimiter d ciuitate ſūt egreſſi. ⁊ poſt vnanimiter regreſſi repꝛeſentat eccl'ia ſingl'is dn̄icis diebꝰ p̄ceſſionē faciens Vn̄ ſicut illi egreſſi ſunt p̄cedente crucifixo ita ⁊ nos de eccl'ia egredimur crucē p̄ferēdo Et l; nō redierit cū eis crucifixus. nos tn̄ redeuntes crucē repoꝛtamꝰ. Quia l; nō redierit cū eis p̄ñtia coꝛp̄ali:redijt tn̄ cū eis p̄ñtia ſp̄ūali:iuxta qd dixit. Vobiſcū ſū vſq; ad cōſūmationē ſeculi. In eo ḡ ꝙ egredimur crucē dn̄i p̄ferēdo rep̄ſentamꝰ:qꝛ illi egreſſi ſunt p̄eunte crucifixo. In eo ꝙ crucē dn̄i repoꝛtamus cū nō redierit cū eis p̄ſentia coꝛp̄ali:rep̄ſentamꝰ ꝙ ait. Vobiſcū ſū vſq; ad ꝯſūmationē ſeculi In p̄mitiua aūt eccl'ia hmōi repꝛeſentatio fiebat in eccl'ia q̄nta feria : que tunc t̄pis eque ſolennis erat ſicut p̄ma. Quinta p̄ veneratione aſcenſiōis. Prima p̄ reuerētia reſurrectōis. Vn̄ in vulgare p̄uerbiū ꝟſum dt vt dn̄ice diei dicat cognata dies iouis qꝛ antiquitus fuit eque ſolennis. S; qꝛ ſupuenerunt feſta ſanctoꝛum ⁊ celebꝛare tot feſta erat quaſi onerofum:vt in die dn̄ica fieret p̄ceſſio deinceps eſt inſtitutū.

Vbi ⁊ cum q̄bꝰ ſe collegerūt Ca. VIII.

Inc aſcēderūt

t apoſtoli in cenaculū vbi manebant. ſc; petrus ⁊ iacobus. ioannes ⁊ andreas ⁊ alij Et mutat hic ſeries catalogi. Solent enim Apoſtoli in catalogo in hunc modu; cōbinari. Petrus ⁊ andreas

Jacob⁊ ioānes. Forte ⁊ alibi ita ↄbinant̄
p carnis affinitate. Hic aūt ꝑ meritoꝝ pari
tate: q꞉ ītellexit lucas ī ſpū pares eē ī merito
petrū ⁊ ioannē: q꞉ forte p̄ ceteris dilexerunt.
Unde ⁊ p̄ alijs ſimul ad monumētū cucur
rerūt. Et erant oēs vnanimiter pſeueran-
tes in oratiōe cum mulierib⁊ maria matre
ieſu que a mulierib diſtinguit̄: q̄a nō poteſt
ꝓprie dici mulier q̄ſi mollier. id ē molliciem
paſſa. Interdū tamen mulier ꝓ ſexu nō pro
corruptione ponit̄ vt ibi. Quid mihi et tibi
eſt mulier. Et fratrib eius: qd̄ de illis debet
intelligi: de quib ante paſſionē dictum eſt.
Nec eñ fratres eius credebant in eū: nūc
aūt credebant. Nota q dictū eſt: perſeuerā-
tes in oratione: ⁊ non eſt additū de ieiunio.
Quidam tamen a feſto aſcenſionis vſq ad
pentecoſten ieiunant exemplo apoſtolorū:
quos aiunt in ſpacio illo ieiunaſſe: quia in
euangelio dictum eſt. Venient dies in qui-
bus auferet̄ ſponſus ab eis: ⁊ tūc ieiunabūt
⁊ potuit ita eſſe: hic tñ non habet̄.

De ſermone Petri. Caplm. IX.

N diebus illis id
i eſt in illo medi tullio tempis inter
aſcenſionē ⁊ ſpūſſancti miſſionem
exurgens petrus in medio fratrū dixit. Cō-
ſtat eñ in ſpacio illo factā eſſe matthie ele-
ctionē: licz nō ſit determinatū q̄ die. Vñ q̄ſi
indiffinite dictū ē In dieb illis. Et inde q̄-
ſi ex forma ſcripti aſſumpſit eccl'ia formā le-
gendi Unde q꞉ in actib aploꝝ frequēter in
uenim In dieb illis. ideo cū legūt̄ in eccle
ſia ꝑticule epiſtolaꝝ p̄mittit̄. In dieb illis.
Et q꞉ in euāgelijs ſepe legit̄ In illo tēpore
ideo cū ſingulis dieb legunt̄ in eccl'ia parti
cule euāgelioꝝ p̄mittit̄: In illo tpe Viri fra
tres oportet impleri ſcṗturā quā p̄dixit ſpi-
ritusſanct ꝑ os dauid de iuda qui fuit dux
eoꝝ qui cōprehenderūt ieſum: qui duxit co
hortem ⁊ regis miniſtros ad hortum i q̄ ora
bat domin Vel q꞉ oſculo dedit ꝓditōis in
diciū. ⁊ ita p̄buit eis ducatū: q̄ cōnumerat
eſt in nob. i. ſortitus eſt ſortē miniſterij hui.
ſcz ⁊ apoſtolat: q̄ q̄ſi ſorte vt dominica ele-
ctiōe obtinuit apoſtolatū. Et elegāter dictū
eſt cōnumerat: quia numero nō merito in-
ter aplos cōputat eſt. Vel reſpicit ad h̄ qd̄
dixerat: q̄ fuit dux eoꝝ qui cōprehenderunt
ieſum: ⁊ ſortit ē ſortē miniſterij hui. ſcz du
catus. id ē habuit hūc ducatū. Et hic quidē
poſſedit agrū de mercede iniquitat̄. Qd̄ q̄-
dam myſtice exponunt. id eſt ꝓ accepto p̄cio
proditiōis poſſedit infernū: qui dr̄ terra mo
rientiū: ſicut paradiſus terra viuētiū. Alij di
cūt iudā ibi ſepultū: ⁊ ita poſſediſſe. ſed nō ē
autenticū. Dictū eſt ḡ poſſedit. id eſt poſſide
ri fecit. q꞉ de poſſeſſiōe eius ꝓpria emptus ē.
⁊ ab alijs poſſeſſus: ⁊ ſuſpēſus crepuit me-
dius: ⁊ diffuſa ſūt viſcera ei: ſed nō ꝑ os ei
vt ſic parceret̄ ori quo ſaluatorē oſculat fue
rat Nō eñ tam viliter debuit inq̄nari: qd̄ tā
glioſum. ſcz os chr̄i ↄtigerat. Dignū ei erat
vt viſcera que ꝓditionē cōceperant rupta ca
derent: guttur q̄z quo vox ꝓditionis exierat
laqueo artaret̄. Sepe eñ modū pene expri
mit mod culpe. Unde abſcidit̄ homini ca-
put corporis: q꞉ ipe ſibi abſcidit caput men
tis. i. rationē: ſicut ⁊ iudas mortu eſt in aere
tanq aereis poteſtatib ſociādus. Cōgruū
eñ erat vt ſepararet̄ ab angeloꝝ ⁊ hoīm re-
gione qui offenſus fuerat vtriſq. Et ita mo
dus ⁊ locus pene congruit culpe.

De electione Matthie. Caplm. X.

T notum factū
e eſt h̄ oīb habitantib hierl'm:
ita vt appellaret̄ ager ille lingua
eoꝝ acheldemach Q eſt dictū eoꝝ. dicūt q̄-
dā hec nō fuiſſe v̄ba petri cū iude eſſet: ⁊ ad
iudeos loq̄ret̄. ſed luce q̄ grece ſcpſit: ⁊ ī he-
breo nomē agri expſſit. alij dicūt q latin in
terpres h̄ addidit. ſz meli a petro dictū acci
pit̄: ⁊ ↄtinuat̄ ei qd̄ dixerat Notū factū ē oī-
bus habitātib hierl'm: ita vt appellaret̄ ager
ille acheldemach lingua eoꝝ. i. hieroſolymi
taꝝ. q꞉ cū petr galile eſſet: ⁊ eadē eēt lingua
galileoꝝ ⁊ hieroſolymitarū: tñ diuerſa erāt
lingue idiomata Vñ petro dictū ē. Vere ga
lile es: nā ⁊ loquela tua manifeſtū te facit. i.
idioma lingue galileoꝝ. Scriptū eſt eñ ī li
bro pſalmoꝝ: nō eſt dictum in libris Unde
inſultat Aug. Hieronymo. librū pſalmorū
ꝑ quinq volumina diſtinguēti. Tūc eñ di-
ci debuit in quarto libro pſalmoꝝ. Fiat ha-
bitatio eoꝝ deſerta: ⁊ nō ſit q̄ habitet in ea: d̄
ſuis ſcz. ⁊ epiſcopatū eius accipiat alter. id ē
alius: quia de multis diſcipulis. id ē. lxxij.
elect eſt matthias: cui ſubſtitutus eſt. Vel
ideo dictū eſt: q꞉ matthias fuit lōge alter ab
eo: q꞉ vir ſanctus, iudas v̄o nequā: vel alter